

Ihon kasvaimet

Lääkärikirja Duodecim

12.4.2023

Ihotautien ja allergologian erikoislääkäri Kristiina Airola

- Pigmenttiluomet
- Sidekudoskasvaimet
- Muut luomet ja kasvaimet
- Okasolusyöpä ja sen esiasteet
- Tyvisolusyöpä
- Melanooma
- Kirjallisuutta

Kaikilla aikuisilla on ihossaan kasvaimia, joita muodostavat ihon eri kerrosten solut. Valtaosa niistä on hyvänlaatuisia pigmenttiluomia tai muita ihokasvaimia. Yleisimmät pahanlaatuiset kasvaimet ovat okasolusyöpä esiasteineen, tyvisolusyöpä ja melanooma.

Pigmenttiluomet

Pigmenttiluomet koostuvat melaniini-väriainetta (pigmenttiä) tuottavista melanosyyteistä ja neevussoluista. Niitä on käytännöllisesti katsoen kaikilla; osalla vain muutama, mutta joillakin jopa satoja. Osa pigmenttiluomista on synnynnäisiä ja osa hankittuja. Luomien määrään vaikuttavat ensisijaisesti sukualettius ja aurinkoaltistus (ks. [Värilliset luomet \(pigmenttiluomet\)](#)).

Sidekudoskasvaimet

Yleisimpiä hyvänlaatuisia sidekudosperäisiä ihokasvaimia ovat dermatofibrooma ja pehmeä fibrooma (ks. [Ihon sidekudoskasvaimet](#)).

Dermatofibrooma on useimmiten säären alueella oleva rusehtava, kiinteä kasvain, joka voi saada alkunsa esimerkiksi hyönteisen puremasta.

Pehmeä fibrooma on varrellinen, joko säiemäinen tai pussimainen kasvain. Niitä esiintyy eniten kaulalla ja kainaloiden reunoilla.

Muut luomet ja kasvaimet

Luomia voi kehittyä myös orvaskeden eli ihon pintakerroksen soluista ja ihon apuelimistä. Tällaisia ovat muun muassa varhaislapsuudessa ilmenevä orvaskeden karheapintainen syylläluomi (naevus verrucosus, epidermaalinevus; kuva [1](#)), hiuspohjan taliluomi (naevus sebaceus; kuva [2](#)) ja aknen näköinen komedoluomi (naevus comedonicus) (ks. [Ihon ja sen apuelinten luomet](#)).

Verisuonistosta voi kehittyä muun muassa tuliluomi, hämähäkkiluomi ja mansikkaluomi (ks. [Punaiset luomet ihossa \(verisuoniluomet\)](#)).

Kuva 1. Orvaskeden syyläluomi (naevus verrucosus, epidermaalinevus) ohimolla. Syyläluomi on ihon uloimman kerroksen eli orvaskeden solujen muodostama luomi.

Suurena ja pienennä napsauttamalla kuvaa

Kuva 2. Taliluomi (naevus sebaceus) päänahassa. Talirauhasesta ja karvatupesta muodostunut iso taliluomi hiuspohjassa.

Suurena ja pienennä napsauttamalla kuvaa

[Neurofibromat](#) kasvavat hermosta tai hermon tupen soluista. Ne ovat useimmiten satunnaisia yksittäislöydöksiä, mutta runsas määrä voi olla merkki harvinaisesta perinnöllisestä sairaudesta neurofibromatoosista.

[Rasvaluomi eli seborrooinen keratoosi](#) on rusehtava, syylämäinen ihon pintaosan kasvain. Rasvaluomet ovat hyvin yleisiä, ja niistä on lähinnä esteettistä haittaa.

[Keratoakantooma](#) on nopeasti kasvava ihokasvain useimmiten auringolle altistuneella alueella. Nykyään sen katsotaan olevan ihon okasolusyövän (ks. alla) erilaistunut muoto. Hoidoksi riittää kasvaimen kirurginen poisto ja diagnoosin varmistus mikroskopianäytteellä.

Ihonalaisista kasvaimista yleisimpiä ovat rasvakudoksen kasvaimet eli lipoomat (ks.

[Ihonalainen patti](#)) ja keratiinimassaa sisältävät [sarveisontelot eli ateroomat](#).

Okasolusyöpä ja sen esiasteet

[Aktiinen keratoosi eli aurinkokeratoosi](#) on ihon okasolujen kypsymishäiriö ja okasolusyövän esiaste. Se on tarkkarajainen, punertava tai rusehtava, karhea tai hilseilevä läiskä kasvoilla, kaljussa päänahassa tai muussa paikassa, joka on altistunut runsaalle auringon ultraviolettisäteilylle. Aurinkovaurioisella alueella näitä voi olla kerralla useita.

[Ihon pintasyöpä eli Bowenin tauti](#) on aktiivista keratoosia pidemmälle edennyt pinnallinen okasolusyöpä. Se on tarkkarajainen, punoittava ja hilseilevä, joskus jo haavautuvakin, läiskä auringolle altistuneella alueella.

[Ihon okasolusyöpä](#) kehittyy useimmiten aktiivisesta keratoosista, ihon pintasyövästä (Bowenin taudista) tai kroonisesta haavasta. Se muuttuu nopeasti paksuksi, karstaiseksi ja helposti verta vuotavaksi kasvaimeksi. Myös immuunivastetta heikentävä eli immunosuppressiivinen hoito altistaa okasolusyöväälle.

Tyvisolusyöpä

[Tyvisolusyöpä eli basalioma](#) on yleisin ihosyöpä. Se lähtee orvaskeden tyvisoluista ja leviää syvempiin kudoksiin, mutta on hidaskasvuinen ja lähettää etäpesäkkeitä hyvin harvoin. Runsas ultraviolettisäteily ja immunosuppressiivinen hoito altistavat tyvisolusyövän kehittymiselle.

Melanooma

[Melanooma](#) on ihon pigmenttisolujen eli melanosyyttien pahanlaatuinen kasvain, joka on yleistynyt voimakkaasti länsimaissa viime vuosikymmenien aikana. Melanooman riskiä lisäävät runsas ultraviolettisäteily, runsasluomisuus ja melanooman esiintyminen suvussa.

Selvästi yli puolet melanoomista kehittyy terveen näköiseen ihoon ja loput vanhaan pigmenttiluomeen. Uusi, melko nopeasti kasvava pigmenttiluomi etenkin keski-ikäisellä tai vanhemmalla henkilöllä on siten aiheellista näyttää lääkärille. Varoitusmerkkejä ovat luomen epäsymmetria, epätasainen reuna, kirjavuus, kasvu ja ylipäättään luomen muuttuminen aiempaan nähden.

Aiemmat kirjoittajat: Ihotautien erikoislääkäri Matti Hannuksela ja iho- ja sukupuolitautilien erikoislääkäri Anna Hannuksela-Svahn

Artikkelin tunnus: dlk00229 (010.013)

© 2023 Kustannus Oy Duodecim